

apart genoemd; 1910 geeft op pag. 202: pl. m. 500; 1915 op 212 eveneens. Het aantal gereformeerden bedroeg in de genoemde jaren – samen met de buurtschap Boteburen – respectievelijk 530, 630 en 640. Voor de de doopsgezinden, die samengingen met Holwerd, 260, 198 (!) en 195.

5. Ik baseer deze opvatting in hoofdzaak op de brieven die Rie Swaagman Cremer, de echtgenote van Westendorp Boerma, in de periode 1905 – 1918 uit Blija aan haar te Bussum woonachtige moeder schreef. De brieven zijn recent, in kopie, door de heer Menno Boerma te Empe overgedragen aan de universiteitsbibliotheek te Amsterdam, zaal Mennonitica. Hij schonk eveneens diverse archivalia, waaronder brieven van I.J. de Bussy aan WB.

6. F.A. van Liere, *Het Fries Godgeleerdgezelschap, 1838 – 1988*, s.l. 1988, WB op 9 en 30. Over de beginjaren van het FGG, Rien Klooster, *Groninger godgeleerdheid in Friesland*. Leeuwarden 2001. In het bijzonder 61 – 66.

7. Zie hiervoor onder andere: David Bos, *In dienst van het Koninkrijk. Beroepsontwikkeling van hervormde predikanten in negentiende-eeuws Nederland*. Amsterdam 1999, 285 vgl.

voor diverse lokale en regionale verenigingen aan het papier toe. Uit het bovenstaande kan een zekere spanning tussen een ogenschijnlijk bucolisch Blija en de vele activiteiten van deze theoloog afgeleid worden. In Friesland, maar niet alleen daar, moet in diverse plattelandspastorieën, op een ander niveau wellicht, zich hetzelfde hebben voorgedaan. Het predikantschap als eenzaam avontuur ...⁷

Een kleine biografie

Westendorp Boerma werd op 6 april 1872 in het Groningse Nieuwolda geboren. Hij was de derde zoon van de hervormde predikant Jacobus Johannes Boerma (1834-1903) en Frouke Steenhuizen (1837-1888).⁸ Na de lagere school doorlopen te hebben bezocht hij het Praediniusgymnasium te Groningen, waar hij een klasgenoot was van de als historicus beroemd geworden Johan Huizinga. Vanaf 1891 tot 1898 studeerde hij theologie aan de universiteit van Groningen. Tot zijn leermeesters aldaar behoorden Is. van Dijk, G. Wildeboer, C.H. van Rhijn en H.U. Meyboom.⁹ Kerkelijke hoogleraren waren daar toentertijd J. Reitsma en E.F. Kruijff.¹⁰ In het jaar 1910 zou hij, waarschijnlijk bij Meyboom, promoveren op een proefschrift over *de Leer van den zedelijken zin bij Hutcheson*,¹¹ een door Westendorp Boerma hogelijk gewaardeerd filosoof over wie hij bijna veertig jaren later nog met ingenomenheid zou schrijven:

(...) Francis Hutcheson (1694-1746) trad in de voetstappen van Shaftesbury (...); een zelfstandig volgeling echter, met originele opmerkingen, beter onderscheidend en systematischer. Nooit misschien is zoo scherp gezien het specifieke van het zedelijk oordeel. Zorgvuldig onderscheidt hij zedelijke aandoeningen van sympathiegevoel, besef van eer of schade, inzicht in het redelijke of onredelijke, zin voor het passende en voeg zame, overweging van nut en schade, enz. Wie de Socratische vraag: Wat bedoelt ge? Een echt wijsgeerige vraag vindt, zal die nuchtere analyse, verhelderd door levende voorbeelden, op prijs wettigen te stellen.¹²

Uit het 'geestelijk testament' blijkt, dat zijn echte begeleider de Amsterdamse ethicus I.J. de Bussy was, van 1892 tot 1916 hoogleraar aan de universiteit van Amsterdam en het Doopsgezind Seminarium.¹³ De Bussy (1846-1920) was aanvankelijk predikant te Edam, Wormerveer en Amsterdam, maar legde in 1884 zijn bediening neer. In 1899 werd hij stadsarchivaris te Deventer; later nog bibliothecaris van de Atheneumbibliotheek. Zijn oratie van 1892 droeg de titel